

Giáo huấn

¹ Sau đây là lời của Thầy, con trai Đa-vít, vua tại Giê-ru-sa-lem.

² Thầy nói,
“Vô ích! Vô ích!
Hoàn toàn vô nghĩa!

Mọi sự đều vô ích*.”

³ Người ta lao khổ trên đời này[†] để làm gì?

Mọi việc chẳng bao giờ thay đổi

⁴ Người ta sống, rồi chết,
nhưng đất vẫn còn mãi vô tận.

⁵ Mặt trời mọc, mặt trời lặn,
rồi nó vội vàng chạy trở về nơi nó mọc.

⁶ Gió thổi về hướng Nam;
xong quay sang hướng Bắc.
Rồi xoay vần trở lại,

theo chu kỳ cũ nhưng chẳng đi tới đâu.

⁷ Mọi sông đều đổ vào biển,
nhưng biển không bao giờ đầy.

⁸ Mọi việc ấy khiến người ta mỗi mệt,
đến nỗi không ai muốn nhắc tới[‡] nữa.

Chuyện nghe rồi lại nghe lần nữa,

* **1:2: Vô ích ... vô ích** Nguyên văn Hê-bơ-rơ là “hơi nước hay hơi thở.” Nghĩa là “những gì trống rỗng, vô dụng, hay phí thì giờ.” † **1:3: trên đời này** Nguyên văn, “ở dưới mặt trời.” Xem các câu 9, 13. ‡ **1:8: không ai muốn nhắc tới** Hay “ngôn ngữ không thể nào diễn tả hết mọi điều.” Nguyên văn, “Ngôn ngữ rất yếu ớt.”

tai không hề nhàm nghe,
mắt không hề chán ngó.

- ⁹ Việc gì cũng diễn tiến giống y như lúc ban đầu.
Việc gì đã xảy ra rồi lại cũng sẽ xảy ra nữa.
Dưới đất này chẳng có gì mới lạ.
- ¹⁰ Có người nói, “Kìa! Cái này mới,”
nhưng thực ra đã có từ lâu rồi.
Có trước khi chúng ta sinh ra nữa.
- ¹¹ Người ta chẳng nhớ lại việc xảy ra đời xưa,
người thời tương lai cũng không nhớ chuyện
hiện đang xảy ra.
Tương lai sau này cũng chẳng ai nhớ người thời
trước đã làm gì.

Khôn ngoan có mang lại hạnh phúc không?

¹² Ta là Thầy, đã là vua trên Ít-ra-en tại Giê-ru-sa-lem.

¹³ Ta quyết định dùng sự khôn ngoan mình để tìm hiểu mọi chuyện xảy ra trên đất. Nỗ lực ấy là một mối bận tâm mà Thượng Đế trao cho loài người.

¹⁴ Ta nhìn mọi sự việc trên đời và thấy việc nào cũng vô ích, giống như đuổi theo mây gió.

- ¹⁵ Việc gì cong queo,
không thể làm cho ngay được.
Vật gì khiếm khuyết,
không thể bảo là đầy đủ được.

§ 1:14: *đuổi theo mây gió* Hay “làm cho tinh thần bấn loạn.” Trong tiếng Hê-bơ-rơ chữ “bấn loạn” cũng có nghĩa “thèm muốn,” còn chữ “tinh thần” cũng có nghĩa là “gió.” Xem câu 17.

16 Ta tự nhủ, “Ta đã trở nên khôn ngoan và hiện nay ta khôn hơn những người trị vì trước ta tại Giê-ru-sa-lem. Ta rõ sự khôn ngoan và hiểu biết là gì.”

17 Cho nên ta quyết chí đi tìm khôn ngoan và hiểu biết đồng thời tìm sự ngu xuẩn, nhưng ta thấy rất cuộc chẳng khác nào chạy theo mây khói.

18 Càng khôn ngoan càng bực dọc nhiều;
người càng hiểu biết càng chuốc thêm đau khổ.

2

Vui chơi có mang hạnh phúc không?

1 Ta tự nhủ, “Ta sẽ đi tìm lạc thú. Ta sẽ vui chơi.” Nhưng ta thấy cũng vô ích.

2 Cười mãi cũng dại, vui chơi cũng chẳng đi tới đâu.

3 Ta quyết định thử dùng rượu để mua vui trong khi trí ta còn minh mẫn. Ta tìm cách hưởng lạc thú để xem có gì ích lợi cho con người đang khi sống tạm trên đời này không.

Lao lực có mang hạnh phúc không?

4 Cho nên ta thực hiện các đại công tác: ta xây nhà cửa và trồng vườn nho.

5 Ta trồng vườn và lập công viên, ta trồng đủ loại cây trái trong đó.

6 Ta đào hầm chứa nước để tưới cây.

7 Ta mua tôi trai tứ gái, ta cũng có các tôi mọi sinh trưởng trong nhà ta. Ta có nhiều bầy gia

súc hơn tất cả những người có trước ta tại Giê-ru-sa-lem.

⁸ Ta gom góp bạc vàng cho mình, vật quý từ các vua chúa. Ta có các nam nữ ca sĩ cùng đủ mọi thứ mà ai cũng thích.

⁹ Ta nổi danh hơn tất cả những người sống trước ta tại Giê-ru-sa-lem. Sự khôn ngoan giúp ta có được những điều ấy.

¹⁰ Điều gì mắt ta thấy, lòng ta thích là ta có.

Ta không thiếu thốn bất cứ lạc thú nào.
Ta mãn nguyện với những điều ta làm,
và lạc thú ấy là phần thưởng của công khó
ta.

¹¹ Nhưng rồi ta nhìn điều ta đã làm,
và suy nghĩ về những công khó của tay ta.
Bỗng ta nhận thấy các thứ đó đều vô ích,
giống như chạy theo mây khói.
Trên đất này dù có làm gì đi nữa thì cũng
chẳng ích lợi gì dưới mặt trời.

Sự khôn ngoan có thể mang lợi ích

¹² Ta ngẫm nghĩ lại về sự khôn ngoan,
và về sự ngu dại hay những hành động điên
rồ.

Nhưng thử hỏi, có ai làm gì hơn được đâu?
Vua mới cũng chẳng làm gì hơn vua trước
kia đã làm.

¹³ Ta thấy chắc chắn là khôn tốt hơn dại,
cũng như ánh sáng tốt hơn bóng tối.

¹⁴ Người khôn biết mình đi đâu,
còn kẻ dại lặn mò trong đêm tối.

Nhưng ta nhận thấy rằng

dù khôn hay dại thì rốt cuộc cả hai đều chung số phận.

15 Ta tự nghĩ, “Điều gì xảy ra cho người ngu cũng sẽ xảy ra cho ta nữa, cho nên khôn ngoan mà được gì?”

Ta tự nghĩ, “Khôn ngoan cũng chẳng ích lợi gì.”

16 Cả người khôn lẫn kẻ dại đều chết, Trong tương lai người ta không nhớ ai cả. Mọi người đều bị quên lãng.

Tìm đâu ra hạnh phúc trên đời?

17 Cho nên ta ghét cuộc đời. Khi ta nhìn thấy mọi việc trên đời đều vô ích như đuổi theo mây khói, ta đâm ra buồn chán.

18 Ta ghét những điều ta đã làm ra trên đời vì phải để lại cho kẻ sống sau ta.

19 Người khác sẽ hưởng những điều ta đã khổ công gây dựng mà ta chẳng biết là nó khôn hay dại. Điều ấy cũng thật vô ích.

20 Vì thế ta đâm ra buồn chán cho những điều ta đã làm ra trên đất này.

21 Ai cũng khổ công dùng mọi khôn ngoan, hiểu biết, tài năng nhưng rồi chết, để lại điều mình tạo dựng cho kẻ khác. Những kẻ đến sau không bỏ công sức mà lại hưởng tất cả mọi thứ. Quả là bất công và vô ích.

22 Người ta khổ công chặt vật trên đất này để làm gì?

²³ Suốt đời con người triền miên đau khổ và buồn thảm, thậm chí đến ban đêm tâm trí cũng không an nghỉ được. Quả là vô ích.

²⁴ Cho nên tốt hơn cả là ăn, uống, hưởng thụ công việc tay mình làm ra. Ta thấy điều đó cũng do CHÚA ban cho,

²⁵ vì nếu Ngài không cho thì chẳng ai ăn uống hay thụ hưởng gì được.

²⁶ Nếu ai làm vừa lòng Thượng Đế thì Ngài sẽ cho người ấy sự khôn ngoan, hiểu biết và vui mừng. Nhưng kẻ không làm vừa lòng Ngài chỉ lo thu trữ tài sản cho người làm vừa lòng Thượng Đế. Điều ấy thật vô nghĩa, chẳng khác nào đuổi theo mây khói.

3

Việc gì cũng có định kỳ

¹ Mọi việc đều có định kỳ, mọi sự trên đất đều có thời kỳ riêng.

² Có lúc sinh,
và có lúc tử.

Có lúc trồng
và có lúc nhỏ.

³ Có lúc giết hại
và có lúc chữa lành.

Có lúc hủy phá
và có lúc xây dựng.

⁴ Có lúc khóc
và có lúc cười.

Có lúc buồn bã
và có lúc nhảy múa.

- 5 Có lúc ném đá
và có lúc thu đá lại*.
Có lúc ôm ấp
và có lúc ruồng rẫy.
- 6 Có lúc tìm kiếm
và có lúc thôi tìm.
Có lúc giữ đồ vật
và có lúc ném đồ vật đi.
- 7 Có lúc xé rách
và có lúc vá lại.
Có lúc im lặng
và có lúc lên tiếng.
- 8 Có lúc yêu
và có lúc ghét.
Có lúc chiến tranh
và có lúc hoà bình.

Thượng Đế cầm quyền trên thế giới

9 Người ta có được lợi ích gì từ công lao của mình không?

10 Ta thấy công việc nhọc nhằn mà Thượng Đế giao cho con người làm.

11 Thượng Đế cho chúng ta khả năng suy nghĩ về thế gian này nhưng chúng ta không thể hiểu hết mọi việc Ngài làm.

12 Cho nên ta thấy tốt nhất là con người vui hưởng công việc của tay mình đang khi còn sống.

13 Vì thế ai có thể ăn uống, vui hưởng công khó mình làm thì đó là ân huệ Ngài cho.

* 3:5: *Có lúc ném đá ... thu đá lại* Hay "Có lúc hạ vũ khí xuống, cũng có lúc nhặt vũ khí lên."

14 Ta biết mọi việc Thượng Đế làm đều còn đòi đòi. Không ai thêm hay bớt được điều gì Ngài đã làm. Ngài làm như thế để mọi người kính sợ Ngài.

15 Việc gì hiện đang xảy ra thì trước kia đã xảy ra rồi,
và việc gì sẽ xảy ra trong tương lai thì trước đó cũng đã xảy ra.

Thượng Đế khiến sự việc tái diễn nhiều lần.

Cảnh bất công trên đời

16 Ta cũng nhận thấy điều này trên đời[†]:

Chỗ đáng có công lý, thì lại thấy gian ác;
chỗ đáng có lẽ phải, thì lại thấy điều trái.

17 Ta tự nhủ,

“Thượng Đế dự liệu thời kỳ cho mỗi việc và mỗi hành vi,
để Ngài có thể phân xử người tốt, kẻ xấu.”

Con người có giống thú vật không?

18 Ta suy nghĩ điều con người làm và tự nhủ: Thượng Đế muốn thử nghiệm con người, để họ thấy rằng họ chẳng hơn gì loài thú.

19 Việc xảy ra cho loài thú cũng xảy ra cho loài người; cả hai loài cùng có hơi thở[‡], cả hai loài cùng chết. Loài người không hơn gì loài thú vì cả hai đều vô ích.

[†] 3:16: *trên đời* Nguyên văn, “dưới mặt trời.” [‡] 3:19: *hơi thở* Hay “thần linh.”

²⁰ Cả hai cùng chung số phận; cả hai đều từ bụi đất mà ra rồi cả hai cũng sẽ trở về với bụi đất.

²¹ Có ai biết chắc được là hồn loài người sẽ lên ở với Thượng Đế và hồn loài thú sẽ đi xuống đất không?

²² Do đó ta thấy tốt nhất là con người vui hưởng công việc mình làm vì đó là phần số mình. Vì chẳng ai biết được những việc gì sẽ xảy ra sau khi mình qua đời.

4

Chết có tốt hơn không?

¹ Ta lại thấy những người bị ngược đãi trên đất này.

Ta thấy nước mắt của họ mà không ai an ủi.
Kẻ hung bạo có quyền thế,
nhưng không ai an ủi những người bị họ làm hại.

² Cho nên ta thấy người chết sướng hơn người sống.

³ Còn những kẻ chưa sinh ra lại còn sướng hơn; vì họ chưa thấy những chuyện gian ác trên đất này.

Vất vả mà làm gì?

⁴ Ta thấy có người vất vả làm việc để thành công: Họ đổ kỹ nhau. Điều này thật cũng vô ích như đuổi theo mây khói.

⁵ Có người cho rằng khoanh tay không làm gì cả là đại,

vì sẽ chết đói.

⁶ Chẳng thà có ít của mà thanh thoi
còn hơn có nhiều của mà khốn khổ,
rồi rồi cuộc giống như đuổi theo mây khói.

⁷ Ta lại cũng thấy chuyện vô ích này trên đất:

⁸ Ta thấy một người không gia đình, không con
cái, không anh em.

Anh ta làm việc vất vả
nhưng không bao giờ mãn nguyện.

Anh ta không bao giờ tự hỏi,

“Minh làm việc vất vả như thế này cho ai?

Sao không dành thì giờ hưởng thụ?”

Chuyện đó thật đáng buồn và vô nghĩa.

Bạn bè và gia đình tăng thêm sức mạnh

⁹ Hai người tốt hơn một,
vì cả hai chung sức thì làm được nhiều việc
hơn*.

¹⁰ Nếu một người ngã, thì người kia đỡ lên.
Nhưng nếu chỉ có một mình mà ngã, thì không
có ai đỡ mình lên.

¹¹ Nếu hai người nằm chung thì ấm,
còn một người làm sao ấm được?

¹² Một người có thể bị kẻ thù đánh thẳng,
nhưng hai người chung sức có thể tự vệ
được.

Một dây thừng bện bằng ba sợi rất khó đứt.

Danh vọng, quyền lực đều vô ích

¹³ Chú bé nghèo mà khôn còn hơn ông vua già
mà dại vì không nghe ý kiến hay.

* **4:9: làm được ... hơn** Hay “ích lợi hơn cho họ.”

¹⁴ Chú bé lên làm vua. Nó được sinh ra trong cảnh nghèo trong vương quốc của vị vua già ấy, thậm chí đã từng ngồi tù trước khi lên làm vua.

¹⁵ Ta nhìn xem những người sống trên đất theo nó để tôn nó làm vua.

¹⁶ Nhiều người theo nó lúc đầu nhưng về sau không thích nó nữa. Cho nên danh vọng quyền hành đều vô ích giống như chạy theo mây khói.

5

Phải thận trọng khi hứa

¹ Phải thận trọng khi người thờ phụng nơi đền thờ. Thà lắng nghe hơn là dâng của lễ như người ngu dại không biết mình làm bậy.

² Trước khi nói phải đắn đo,
phải thận trọng về lời người thưa cùng
Thượng Đế.

Thượng Đế ở trên trời, còn người ở dưới đất,
cho nên hãy ít nói trước mặt Ngài.

³ Câu ngạn ngữ rất chí lý:
Ác mộng là do quá lo lắng sinh ra,
Còn người dại dột do nói nhiều.

⁴ Nếu người hứa điều gì cùng Thượng Đế thì hãy mau lo thực hiện. Thượng Đế không thích kẻ dại, cho nên hứa thì làm.

⁵ Thà không hứa còn hơn là hứa mà không làm.

6 Đừng để lời nói mình khiến mình phạm tội và đừng nói với thầy tế lễ* nơi đền thờ, “Hứa như thế là sai lầm.” Nếu không Thượng Đế sẽ nổi giận với ngươi và tiêu diệt những gì ngươi gây dựng.

Các quan quyền cũng lừa gạt nhau

7 Đừng để chiêm bao vô dụng và tính khoe khoang khiến ngươi gặp lỗi thôi. Ngươi phải kính sợ Thượng Đế.

8 Có khi ngươi thấy kẻ nghèo bị ngược đãi thì đừng ngạc nhiên. Quan này bị quan trên điều động, rồi quan ấy bị quan trên nữa điều động.

9 Tài sản quốc gia được chia cho mọi người. Ngay cả vua cũng được hưởng phần mình trong đó†.

Giàu sang không mua được hạnh phúc

10 Ai yêu tiền tài
sẽ không bao giờ có đủ tiền;

Ai yêu của cải
sẽ không bao giờ mãn nguyện.

Điều ấy cũng thật vô ích.

11 Tiền của càng có bao nhiêu,
thì càng có nhiều bạn phung phí giùm bấy
nhiều.

Cho nên lợi lộc gì?

* 5:6: *thầy tế lễ* Hay “thiên sứ” hoặc “sứ giả.” † 5:9: *Quan này ... trong đó* Hay “Quan này bị quan trên lừa gạt rồi chính quan trên bị quan trên nữa lừa gạt.”⁹ Cho đến vua cũng chia phần lợi lộc. Tài sản của quốc gia được họ chia cho nhau.”

Chẳng có lợi gì ngoài việc ngắm nhìn của cải mình.

12 Ai làm việc cực nhọc thì ngủ ngon;
dù ăn ít hay nhiều cũng không sao.

Nhưng người giàu dư ăn dư mặc, lại khó ngủ.

13 Ta cũng thấy điều bất hạnh này trên đời:
Tiền bạc dành giùm trở thành tai họa cho sở hữu chủ.

14 Họ mất hết của cải vì thất bại trong việc làm ăn,
không còn gì để lại cho con cái.

15 Người sinh ra đời với hai tay không,
rồi chết buông xuôi với hai tay trắng.

Làm việc cực nhọc lúc còn sống,
đến khi qua đời rồi cũng để lại y như lúc chào đời.

16 Điều này cũng là chuyện bất hạnh:
Chào đời ra sao thì qua đời cũng y như vậy.
Cho nên cực nhọc đuổi theo mây khói mà làm gì?

17 Đời người là chuỗi ngày buồn thảm, đen tối,
bệnh tật và sầu não.

Hãy vui hưởng công lao mình

18 Ta thấy làm thế này là tốt nhất: ăn, uống, hưởng thụ công lao mình trong cuộc đời ngắn ngủi mà Thượng Đế giao cho. Vì đó là phần thưởng của mình.

19 Tùy người mà Thượng Đế ban cho của cải, giàu có. Ngài cũng cho người ấy hưởng thụ các của cải đó cùng với công lao mình. Nó là món quà của Thượng Đế.

20 Người ấy không bao giờ bận tâm về cuộc đời ngắn ngủi vì Thượng Đế khiến họ bận rộn với công việc họ ưa thích.‡

6

1 Ta cũng thấy một điều nghịch lý khác trên đời đã gây bức dọc cho con người không ít.

2 Một số người được Thượng Đế ban cho của cải, giàu sang và danh dự. Họ có đủ thứ. Nhưng Thượng Đế không cho họ hưởng những thứ đó mà là một người dưng. Điều đó quả thật vô ích và hết sức nghịch lý.

3 Dù ai sống lâu đến đâu đi nữa nhưng nếu không hưởng được điều Thượng Đế cho hoặc được an táng tươm tất thì ích lợi gì? Ta cho rằng hài nhi sảo thai còn may mắn hơn người ấy.

4 Hài nhi sảo thai thật vô dụng. Nó sinh ra trong sương mù rồi chết đi trong bóng tối, không tên tuổi.

5 Hài nhi ấy không hề thấy ánh mặt trời, không biết gì cả nhưng nó còn được an nghỉ hơn người kia.

6 Dù cho người ấy sống đến hai ngàn năm đi nữa mà không tận hưởng được cuộc đời thì có phải cả hai đều về chung một chỗ không?

7 Ai cũng làm việc để nuôi thân,
nhưng hình như chẳng bao giờ đủ.

8 Vì thế cho nên người khôn
cũng không hơn gì kẻ ngu dại.

‡ 5:20: **Thượng Đế ... ưa thích** Hay “Thượng Đế muốn làm gì cho họ thì làm.”

Và người nghèo cho dù biết sống trên đời
cũng không ích lợi gì cho mình.

⁹ Thà hài lòng với điều mình có còn hơn ham
muốn thêm.
Càng ham muốn càng vô ích,
giống như chạy theo mây khói*.

*Ai hiểu được chương trình
của Thượng Đế?*

¹⁰ Điều gì đang xảy ra thật đã được trù liệu từ
lâu.

Ai cũng biết loài người chỉ là người thôi.
Không ai có thể biện luận với Thượng Đế,
vì Ngài mạnh hơn tất cả mọi người.

¹¹ Người càng nói nhiều bao nhiêu,
càng vô ích bấy nhiêu.
Có lợi gì đâu?

¹² Loài người chỉ sống tạm mấy ngày vô nghĩa
trên đất; đời người như bóng câu qua cửa sổ.
Lúc còn sống ai biết được điều gì tốt nhất cho
mình đâu? Có ai biết tương lai ra sao đâu?

7

Biết suy tư rất có ích

¹ Uy tín hơn dầu thơm.

Ngày chết hơn ngày sinh.

² Thà đi đến đám ma hơn đến đám tiệc.

Chúng ta ai cũng chết,

* **6:9: Thà hài lòng ... mây khói** Hay "Nhìn điều mình có thể
thấy được còn tốt hơn chạy theo điều mình ao ước. Như thế
chẳng khác nào đuổi theo mây gió."

- cho nên khi còn sống phải nghĩ đến chuyện ấy.
- ³ Buồn bã hơn cười vui,
vì có khi gương mặt buồn mà lòng lại khoan khoái.
- ⁴ Người khôn nghĩ đến cái chết,
nhưng kẻ dại chỉ nghĩ đến cuộc vui chơi.
- ⁵ Thà bị người khôn chỉ trích
hơn được kẻ dại ca tụng.
- ⁶ Tiếng cười của kẻ dại
như tiếng nổ lẹt đẹt của gai cháy trong lò.
Cả hai đều vô dụng.
- ⁷ Tiền tài khiến người khôn hóa dại.
Của hối lộ làm hư hỏng lòng người.
- ⁸ Hoàn tất công việc tốt hơn khởi công.
Thà hòa nhã và kiên nhẫn hơn tự phụ và nóng nảy.
- ⁹ Đừng vội nóng giận,
vì tức giận là dại dột.
- ¹⁰ Chớ hỏi, “Tại sao thời trước tốt hơn thời bây giờ?”
Vì hỏi như thế là chẳng khôn.
- ¹¹ Sự khôn ngoan mà có tiền bạc đi kèm thì tốt.
Người khôn* sẽ có nhiều cửa cải.
Cả hai giúp những kẻ sống.
- ¹² Sự khôn ngoan như tiền tài:
cả hai đều có ích.

* **7:11: Người khôn** Nguyên văn, “Kẻ thấy mặt trời.” Nghĩa là những người thấy xa và hoạch định những gì phải làm.

Nhưng sự khôn ngoan tốt hơn
vì có thể cứu được mạng sống.

13 Hãy xem điều Thượng Đế làm:
Việc gì Ngài đã bẻ cong, không ai chữa cho
ngay lại được.

14 Hãy tận hưởng đời sống đang khi mọi việc tốt
đẹp.

Khi đời sống gặp khó khăn nên nhớ:
Thượng Đế tạo thời kỳ tốt và thời kỳ xấu,
vì không ai biết ngày mai ra sao.

Khó có thể hoàn thiện

15 Trong chuỗi đời vô ích của ta, ta chứng kiến
cả hai điều này:

Ta thấy người tốt, dù tốt vẫn chết bất thần,
còn kẻ ác, dù ác vẫn sống lâu.

16 Đừng làm ra vẻ công chính quá,
cũng đừng tỏ ra khôn ngoan quá.
Tại sao tự hại lấy mình?

17 Đừng quá độc ác, cũng đừng ngu dại.
Tại sao muốn chết non làm gì?

18 Người làm cái này nhưng đừng buông cái kia
thì tốt[†];

ai kính trọng Thượng Đế sẽ giữ được cả hai.

19 Sự khôn ngoan khiến người ta thêm mạnh
hơn mười người lãnh đạo trong thành.

20 Thật ra trên đời không có một người nhân đức
nào làm lành
mà chẳng hề phạm tội.

21 Đừng nghe mọi điều người ta nói,

[†] 7:18: *Người làm ... thì tốt* Hãy “thử làm nhiều thứ.”

- nếu không người sẽ nghe tôi tố mình nguyên rửa mình.
- 22 Vì người biết nhiều khi chính mình cũng đã nguyên rửa kẻ khác.
- 23 Ta dùng sự khôn ngoan để thử nghiệm mọi điều này.
Ta muốn được khôn ngoan
nhưng quá khó khăn đối với ta.
- 24 Những gì đang xảy ra thật xa vời và sâu thẳm,
Ai hiểu nổi?
- 25 Ta nghiên cứu và cố gắng kiếm sự khôn ngoan,
để tìm ý nghĩa mọi việc,
thì ta thấy rằng gian ác là đại,
và hành động ngu xuẩn là điên.
- 26 Ta thấy sự ngu xuẩn[‡] còn đáng sợ hơn cái chết nữa,
nó nguy hiểm như cái bẫy.
Tình yêu nó như màn lưới,
tay nó ôm chặt như dây xích.
Ai sống đẹp lòng Thượng Đế sẽ thoát khỏi móng vuốt nó,
nhưng kẻ có tội sẽ bị nó bắt lấy.
- 27 Thầy nói, “Ta học được điều này:
Ta gom chung mọi điều lại để tìm ý nghĩa mọi việc.
- 28 Ta tìm tòi thì nhận thấy điều này:
Trong một ngàn người thì ta tìm được một người đàn ông tốt,
nhưng ta không tìm được một người đàn bà nào trong số ấy.

[‡] 7:26: *sự ngu xuẩn* Nguyên bản, “người đàn bà.”

29 Nhưng ta học được một điều:
Thượng Đế dựng nên con người toàn thiện,
nhưng con người tìm mọi cách để làm ác.”

8

Sự khôn ngoan và quyền thế

1 Ai giống như người khôn ngoan,
hiểu biết đủ mọi thứ?
Ai có thể giải thích mọi điều?

Sự khôn ngoan khiến mặt buồn hóa vui.

2 Hãy vâng phục lệnh vua vì người đã hứa
nguyện cùng Thượng Đế.

3 Đừng vội xa lìa vua. Đừng ủng hộ điều quấy,
vì vua muốn làm gì thì làm.

4 Lời vua nói là luật lệ; không ai bảo vua rằng,
“Tại sao ngài làm như thế?”

5 Ai vâng phục vua thì được an toàn.

Người khôn làm đúng việc và đúng lúc.

6 Có lối làm đúng cách và đúng thì cho mỗi việc
nhưng người ta thường gặp nhiều khó khăn.

7 Họ không biết tương lai ra sao,
cũng không ai có thể cho họ biết chuyện gì
sẽ xảy ra.

8 Không ai điều khiển gió được
hay ngăn chặn cái chết của mình.

Không binh sĩ nào được giải ngũ trong thời
chiến,
và điều ác không buông tha cho kẻ làm ác.

Công lý, phần thưởng và trừng phạt

9 Ta nhìn thấy mọi điều đó trong khi ta quan sát mọi việc xảy ra trên đất. Người có quyền ức hiếp kẻ dưới quyền.

10 Ta cũng nhìn thấy đám ma của những kẻ ác đã từng vào ra nơi thánh. Chúng được tôn trọng nơi thị trấn chúng làm việc ác. Điều ấy cũng quả thực phi lý.

11 Vì kẻ ác không bị phạt ngay nên người khác cũng muốn làm ác.

12 Dù kẻ có tội làm một trăm điều ác và sống lâu đi nữa, nhưng ta thấy người kính sợ CHÚA vẫn được phần tốt hơn.

13 Kẻ làm ác sẽ không được yên thân, đời chúng như chiếc bóng, không sống lâu được vì chúng không kính sợ Thượng Đế.

14 Đôi khi có những việc vô ích xảy ra trên đất. Chuyện rủi xảy ra cho người tốt đáng lẽ phải xảy ra cho kẻ ác. Chuyện may xảy ra cho kẻ ác đáng lẽ phải xảy ra cho người tốt. Ta cho điều đó thật phi lý.

15 Nên ta thấy rằng không có gì hơn cho con người trên cõi trần* là tận hưởng cuộc đời, bao lâu mà Thượng Đế còn cho mình sống. Tốt nhất là con người nên ăn, uống, tận hưởng cuộc đời, vì niềm vui ấy giúp họ làm nổi những việc nhọc nhằn.

*Con người không thể hiểu được
điều Thượng Đế làm*

* **8:15: trên cõi trần** Nguyên văn, “dưới mặt trời.” Xem thêm các câu 16 và 9:3, 9, 11, 13.

16 Ta cố gắng tìm hiểu mọi việc xảy ra trên đất. Ta thấy con người bận rộn làm việc ngày đêm không ngủ.

17 Ta cũng thấy mọi điều Thượng Đế làm. Không ai hiểu được điều Ngài làm trên đất này. Dù cố gắng đến đâu con người cũng không hiểu nổi. Kẻ khôn ngoan cho rằng mình hiểu nhưng thực ra chẳng hiểu gì; không ai có thể hiểu được.

9

Cái chết có công bằng không?

1 Ta suy nghĩ và tìm hiểu những điều đó. Ta thấy rằng Thượng Đế cai quản người công chính và người khôn ngoan cùng những điều họ làm, nhưng không ai biết họ sẽ được yêu hay ghét.

2 Kẻ xấu người tốt đều về chung một đường:
người làm phải, kẻ làm quấy, người làm lành,
kẻ làm ác, người trong sạch,
kẻ dơ bẩn, người hi sinh, kẻ vị kỷ.
Việc xảy ra cho người nhân đức,
cũng xảy ra cho kẻ có tội,
điều xảy ra cho người hứa nguyện với Thượng Đế
cũng như kẻ chẳng hứa nguyện gì.

3 Đây là điều tệ hại nhất xảy ra trên đất này: Mọi người đều cùng chung số phận. Cho nên trong khi còn sống, tâm trí con người đầy dẫy

điều ác và tư tưởng xấu. Sau đó họ nhập bọn với kẻ chết.

⁴ Nhưng ai còn sống thì còn hi vọng; vì con chó sống hơn con sư tử chết!

⁵ Người sống biết mình sẽ chết,
nhưng kẻ chết chẳng biết gì cả.
Người chết không còn nhận được phần thưởng
gì,
và bị người đời quên lãng.

⁶ Sau khi qua đời,
không ai còn yêu hay ghét hoặc đổ kỵ gì.
Họ không còn dự phần gì
vào những việc xảy ra trên đất.

*Hãy tận hưởng cuộc đời
trong khi còn cơ hội*

⁷ Cho nên hãy ăn và hưởng thụ;
hãy uống rượu và vui chơi,
vì đó là điều Thượng Đế ban thưởng cho người.

⁸ Hãy luôn luôn mặc quần áo đẹp
và xúc dầu thơm trên đầu.

⁹ Hãy vui hưởng lạc thú bên người vợ mình yêu. Hãy vui hưởng những chuỗi ngày vô dụng của cuộc đời vô dụng mà Thượng Đế đã cho người trên đất vì đó là điều người có. Cho nên hãy tận hưởng công khó của người trên đời này.

¹⁰ Việc gì người làm hãy làm hết sức vì mồ mả là nơi người sắp đi đến chẳng có việc làm, chương trình, hiểu biết hay khôn ngoan gì.

Đời này không thấy công bằng

11 Ta cũng thấy việc khác nữa trên đời này:
Người chạy nhanh nhất không phải lúc nào
cũng thắng cuộc đua,
chiến sĩ dũng cảm nhất không phải lúc nào cũng
thắng trận,
người khôn ngoan nhất không phải lúc nào
cũng đủ ăn,
người thông minh nhất không phải lúc nào cũng
giàu có,
và người có tài năng nhất không phải lúc
nào cũng được ca tụng.
Thời thế và cơ hội xảy ra cho mỗi người.

12 Không ai biết được tương lai.
Như cá mắc lưới, như chim sa bẫy,
con người bị điều ác bắt lấy
khi việc ác thành linh chụp lấy họ.

*Sự khôn ngoan không phải
lúc nào cũng thắng lợi*

13 Ta cũng thấy điều khôn ngoan này trên đất
khiến ta chú ý.

14 Tỉnh nhỏ kia có ít dân. Một vị vua mạnh đến
đào hào, đắp lũy để bao vây và tấn công nó.

15 Có một người nghèo mà khôn trong tỉnh,
dùng trí khôn mình giải cứu cho cả tỉnh, nhưng
về sau chẳng ai nhớ đến người ấy.

16 Ta vẫn cho sự khôn ngoan hơn sức mạnh.
Người ta quên lãng sự khôn ngoan của người
nghèo và lời nói của người chẳng ai thèm nghe.

17 Lời êm dịu của người khôn đáng được nghe,
hơn tiếng la hét của kẻ cầm quyền ngu dại.

- 18 Sự khôn ngoan hơn khí giới chiến tranh,
nhưng một kẻ ngu dại* có thể làm thiệt hại
lớn lao.

10

- 1 Con ruồi chết làm thối bình dầu thơm.
Cũng vậy, một chút ngu dại làm hỏng sự
khôn ngoan và danh dự.
- 2 Lòng của người khôn hướng về điều phải,
còn lòng của kẻ dại hướng về điều quấy.
- 3 Dù cho đang khi đi đường,
kẻ dại cũng chứng tỏ nó chẳng hiểu gì;
nó cho thấy sự ngu dốt mình.
- 4 Đừng buông tay bỏ việc,
khi ông chủ nổi giận với mình.
Sự bình tĩnh giải quyết được nhiều lỗi lầm lớn*.
- 5 Có một việc khác rất phi lý xảy ra trên đời† này.
Đó là lỗi lầm mà các kẻ cầm quyền phạm
phải:
- 6 Kẻ dại được giữ chức vụ quan trọng
trong khi người có khả năng bị giao cho chức
vụ thấp kém;
- 7 Ta từng thấy kẻ tội tởm cỡi ngựa
còn quan quyền thì đi bộ như tội tởm.

Việc gì cũng có cái nguy của nó

- 8 Ai đào hố có thể sẽ rơi vào đó;

* 9:18: *kẻ ngu dại* Hay “kẻ có tội.” * 10:4: *Sự bình tĩnh ... lỗi lầm lớn* Nguyên văn, “Người giải hoà sửa chữa được nhiều tội lỗi lớn.” Từ ngữ “người giải hoà” ở đây là người hay tha thứ và giúp đỡ người khác. † 10:5: *trên đời* Nguyên văn, “dưới mặt trời.”

- ai phá đổ vách tường có thể bị rấn cắn;
 9 ai lẩn tránh đá sẽ bị đập vì đá;
 còn ai đốn cây sẽ bị cây đè.
 10 Lưỡi rìu cùn khiến thêm nhọc nhằn.
 Sự khôn khéo làm việc nhanh hơn.
 11 Nếu bị rấn cắn trước khi nó bị ếm,
 thì thầy ếm chú chẳng ích gì.
 12 Lời của người khôn mang sự ca tụng,
 còn lời của kẻ dại chỉ mang đến sự hủy diệt.
 13 Kẻ dại mở miệng nói chuyện ngu dại
 và kết luận bằng những lời điên khùng và
 độc ác.
 14 Kẻ dại hay lảm lời.
 Chẳng ai biết được tương lai,
 cũng không ai biết được chuyện gì xảy ra
 sau khi chết.
 15 Sự cực nhọc của kẻ dại khiến nó mệt mỏi;
 đến nỗi nó không biết đường về nhà.

Giá trị của việc làm

- 16 Thật khốn đốn cho quốc gia nào có vua khờ
 khạo như trẻ con
 và các quan quyền chỉ ăn uống thâu đêm
 suốt sáng.
 17 Thật may mắn cho quốc gia nào có vua xuất
 thân từ gia đình làng hoàng‡,
 và các quan quyền ăn uống đúng giờ giấc

‡ 10:17: *xuất thân từ gia đình làng hoàng* Nguyên văn, "con cái của những người tự do." Đây muốn nói người ấy chưa hề làm nô lệ, cả cha mẹ cũng vậy.

để lấy sức, không phải để say sưa.

18 Kẻ nào biếng nhác thì mái nhà nó sẽ bị sập.
Nếu không lo sửa chữa, nhà sẽ dột.

19 Tiệc tùng khiến người thoải mái,
rượu giúp người giải sầu,
còn tiền bạc mua được mọi thứ.

20 Đừng nói xấu vua,
dù trong phòng ngủ cũng đừng bêu xấu kẻ
giàu có.
Vì chim con sẽ đồn tiếng người ra;
và chim chóc sẽ bay đi thuật lại điều người
nói.

11

*Phải thẳng thắn đương đầu
với tương lai*

1 Hãy làm điều tốt ở những nơi người đến*,
vì sau một thời gian những điều ấy sẽ trở lại
cùng người.

2 Hãy đầu tư điều người có vào nhiều thương vụ
khác nhau†,
vì người không biết vận rủi sẽ xảy ra lúc
nào.

3 Nếu mây chứa đầy mưa, mưa sẽ tưới đất.
Cây có thể ngã về hướng bắc hay hướng
nam,

* **11:1: *Hãy làm điều tốt ... nơi người đến*** Nguyên văn, “Hãy ném bánh người trên mặt nước.” † **11:2: *Hãy đầu tư ... khác nhau*** Hay “Hãy chia của người có ra làm bảy hay tám phần.”

- hễ ngã hướng nào thì nó nằm ngay chỗ đó.
4 Ai chờ cho thời tiết thuận hoà sẽ không gieo,
ai nhìn mây sẽ không gặt.
5 Người không biết gió thổi hướng nào,
người không biết thai nhi lớn lên trong bụng
mẹ ra sao.
Cũng thế, người không biết Thượng Đế hành
động thế nào,
hoặc Ngài dựng nên mọi vật ra sao.
6 Hãy gieo giống lúc sáng sớm,
đừng ngưng tay vào buổi chiều,
vì người không biết hột nào sẽ kết quả,
hoặc mọi hột đều kết quả.

Hãy phục vụ Thượng Đế khi còn trẻ

- 7 Ánh nắng thật êm dịu;
nhìn thấy ánh bình minh thật thích thú.
8 Hãy tận hưởng mỗi ngày của đời mình,
dù sống lâu đến đâu đi nữa.
Nhưng hãy nhớ điều này: Người qua đời rồi đi
mất.
Chuyện gì xảy ra sau cái chết đều vô ích.
9 Hỡi thanh thiếu niên, hãy tận hưởng cuộc đời
khi còn trẻ;
hãy vui thích khi còn thanh xuân.
Hãy làm điều lòng mình muốn, nhìn điều mắt
mình ưa thích.
Nhưng nên nhớ rằng Thượng Đế sẽ xét xử
điều người làm.
10 Đừng để cơn giận nhập vào lòng,

hãy xua đuổi tội lỗi ra khỏi thân thể‡,
hãy quên đi những nỗi đau đớn của thân thể,
vì tuổi xuân và thời thơ ấu thật hoàn toàn
vô dụng thôi.

12

Vấn đề của tuổi già

- 1 Khi còn trẻ hãy tưởng nhớ Đấng Tạo hóa mình,
trước khi thời buổi khó khăn đến,
và những năm tương lai khi người nói,
“Tôi không mẫn nguyện về những năm tháng
ấy.”*
- 2 Khi người về già,
thì ánh mặt trời, mặt trăng và ngôi sao sẽ
trở nên tăm tối,
mây mưa hình như không dứt.
- 3 Lúc đó tay người sẽ run rẩy, chân người sẽ yếu
ớt.
Răng người sẽ rụng, không còn nhai được,
mắt người sẽ lòa không thấy rõ nữa.
- 4 Tai người sẽ bị lảng không nghe được tiếng ồn
ào trong đường phố,
và người không còn nghe rõ tiếng xay cối.
Người sẽ thức giấc khi chim bắt đầu hót,
nhưng người sẽ không nghe rõ tiếng hót.
- 5 Người sẽ hãi hùng khi lên những chỗ cao
và sợ sệt lúc đi đường.

‡ 11:10: **hãy xua đuổi ... thân thể** Hay “Đừng quá lo lắng.
Giữ mình để khỏi gặp lỗi thôi.” * 12:1: **Tôi không ... năm
tháng ấy** Nghĩa là “Tôi đã phung phí đời tôi.” Đây có thể nghĩa
là “Tôi không thích điều tôi làm khi tôi còn trẻ” hay “Tôi không
thích cuộc đời vì bây giờ tôi già rồi.”

Tóc người sẽ bạc trắng như hoa hạnh nhân.
 Người sẽ đi cà nhắc như cào cào.
 Người sẽ ăn không biết ngon†.
 Rồi người sẽ về nhà đòi đòi của mình,
 người ta sẽ dự đám ma người.

6 Chẳng bao lâu đòi người sẽ đứt như dây xích
 bạc,
 hay bể ra như chén vàng.
 Người sẽ như bầu nước nát vụn bên suối,
 hay bánh xe gãy nằm cạnh giếng.

7 Người sẽ trở về bụi đất,
 là nơi xuất xứ của người,
 và thần linh người sẽ trở về cùng Thượng Đế
 là Đấng dựng nên nó.

8 Mọi việc đều vô ích!
 Thầy nói rằng mọi việc đều vô ích.

Kết luận: Hãy tôn kính Thượng Đế

9 Thầy là người rất khôn ngoan và dạy người khác điều mình biết. Thầy đã suy nghĩ, nghiên cứu và sắp xếp‡ kỹ lưỡng mọi lời dạy dỗ khôn ngoan của mình.

10 Thầy đã đắn đo tìm đúng chữ để viết ra những lời đáng tin và chân thật.

11 Lời của người khôn ngoan như gậy nhọn dùng dẫn súc vật. Những lời đó như đinh đóng

† 12:5: **ăn không biết ngon** Hay “không còn ước muốn nhục dục.” ‡ 12:9: **sắp xếp** Tiếng Hê-bơ-rơ có nghĩa là “hiệu đính” hay “nhuận sắc.”

thật chắc. Tất cả đều là những lời dạy dỗ khôn ngoan do một Vị Chấn Chiên dạy dỗ.

¹² Cho nên, con ơi, hãy thận trọng về những lời dạy bảo khác. Người ta luôn luôn biên soạn thêm sách vở, còn học quá khiến con mệt mỏi.

¹³ Sau khi đã học hỏi trong sách này§, lời khuyên cuối cùng của ta là: Hãy tôn kính Thượng Đế và vâng theo mệnh lệnh Ngài, đó là nghĩa vụ của con.

¹⁴ Thượng Đế sẽ phân xử mọi việc, kể cả việc làm lén lút, dù thiện hay ác cũng vậy.

§ 12:13: *Sau khi ... sách này* Nguyên văn, “Tóm tắt lại, sau khi đã nghe mọi điều.”

Thánh Kinh Bản Phổ thông
Easy Reading Version of the Holy Bible in Vietnamese
Verson de lecture facile de la Sainte Bible en
vietnamien

copyright © 2002, 2011 World Bible Translation Center

Language: Việt (Vietnamese)

Translation by: World Bible Translation Center

Thánh Kinh: Bản Phổ thông™ Cơ Quan Phiên Dịch Kinh Thánh Thế Giới giữ bản quyền © 2011 Giữ bản quyền Phép trích dùng Văn kiện mang tác quyền này có thể được trích dùng đến 1.000 câu mà không cần xin phép. Tuy nhiên phần trích không được gồm nguyên một sách hay quá 50% của phần văn kiện được trích. Khi trích dùng xin nhớ ghi câu sau đây nơi tựa hay trang dành cho tác quyền: Thánh Kinh: Bản Phổ thông™ Do Cơ Quan Phiên Dịch Kinh Thánh Thế Giới giữ bản quyền © 2011 sử dụng do phép của Cơ Quan nói trên. Khi trích Bản Phổ thông vào các mục đích không có tính cách thương mại như chương trình trong nhà thờ, bích chương, bản phim để chiếu lên màn ảnh hay các phương tiện tương tự thì không cần phải ghi toàn thể phần ghi chú tác quyền nhưng phải ghi chữ tắt (BPT) ở cuối mỗi câu trích. Nếu các câu trích hay các trang in lại nhiều hơn 1.000 câu hay hơn 50% của sách được trích, hoặc nếu cần xin phép khác phải liên lạc với Cơ Quan Phiên Dịch Kinh Thánh Thế Giới để được chấp thuận bằng văn thư chính thức của Cơ Quan. Địa chỉ Cơ Quan Phiên Dịch Kinh Thánh Thế Giới P.O. Box 820648, Fort Worth, Texas 76182 Điện thư: bibles@wbtc.org Mạng lưới: www.wbtc.org Truy cập miễn phí Truy cập miễn phí các bản Thánh Kinh và Tân Ước của Cơ Quan Phiên Dịch Kinh Thánh Thế giới qua: www.wbtc.org

2013-10-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

b183ddf1-d374-57ee-a27b-1546141bc5ab